

**PROGRAM WYCHOWAWCZY
SPECJALNEGO OŚRODKA SZKOLNO-
WYCHOWAWCZEGO TPD W MYŚLIBORZU**

„Wychowanie jest uczeniem się szczególnego rodzaju – uczeniem się postaw, rozwijaniem wrażliwości, a także odkrywaniem własnych możliwości, talentów, mocnych stron i budowaniem na nich własnej tożsamości i siły. Jest też uczeniem się konstruktywnego radzenia sobie z własnymi brakami, trudnościami i negatywnymi emocjami. Jest więc i budowaniem człowieczeństwa.”

Hanna Rylke

„Ten, kto wskazuje drogę błądzącemu jest jak człowiek, który drugiemu pozwala zapalić pochodnię od swojej, wszak jego pochodnia nie będzie przez to świecić mniej jasno.”

Ennius

Podstawy prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (art. 48,53,54,70,72) z 17.10.1997 r.
- Ustawa o systemie oświaty z 07.09.1991 ze zmianami.
- Karta Nauczyciela.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Konwencja o Prawach Dziecka.
- Deklaracja Praw Osób Upośledzonych Umysłowo
- Podstawa Programowa
- Statut Szkoły

SPIS TREŚCI

Rozdział I

Realizatorzy programu

Rozdział II

Zadania wychowawcze.

Rozdział III

Wartości wychowawcze, do których osiągnięcia, poszanowania i przestrzegania powinni zmierzać wychowankowie.

Rozdział IV

Powinności wychowawców klasowych i wychowawców w grupach wychowawczych w internacie.

Rozdział V

Zasady współpracy wychowawczej z rodzicami.

Rozdział VI

Obyczaje i tradycje kultywowane w Ośrodku.

Stałe uroczystości o charakterze wychowawczym i kulturalnym.

Rozdział VII

Wizja absolwenta.

Rozdział VIII

Ramowa tematyka działań wychowawczych

I. Realizatorzy programu.

- Dyrektor Ośrodka
- Nauczyciele
- Wychowawcy klas
- Wychowawcy grup wychowawczych w internacie
- Pedagog
- Logopeda
- Rehabilitant
- Rodzice
- Wolontariusze

W pracy wychowawczo-rewalidacyjnej realizatorzy programu kierują się następującymi zasadami:

- zasada akceptacji i życzliwości w stosunku do wychowanka,
- zasada indywidualizacji w postępowaniu wychowawczym,
- zasada motywacji działania wychowanka,
- zasada dostosowywania zadań wychowanka do jego potrzeb, zainteresowań oraz możliwości psychofizycznych,
- zasada wszechstronnej aktywizacji wychowanka,
- zasada atrakcyjności życia w grupie,
- zasada kształtowania pozytywnych stosunków koleżeńskich,
- zasada stopniowania trudności zadań,
- zasada wzmocnień pozytywnych,
- zasada współpracy z rodziną wychowanka.

Działalność wychowawcza Ośrodka jest jednolitym zintegrowanym z nauczaniem procesem dydaktyczno – wychowawczym realizowanym przez wszystkich nauczycieli i wychowawców za pośrednictwem:

- zajęć edukacyjnych,
- zajęć pozalekcyjnych w szkole,
- zajęć wychowawczych w internacie,

Przewidywane efekty działań:

W wyniku systematycznego i spójnego oddziaływania wychowawczego uczeń będzie:

- wyposażony w wiedzę teoretyczną oraz umiejętności potrzebne w życiu,
- odpowiedzialny za kształt swojej przyszłości,
- z szacunkiem odnosił się do swojego państwa i dbał o jego dobro,
- szanował polskie dziedzictwo kulturowe,
- odpowiedzialny za własne życie i zdrowie,
- przygotowany do wypełniania obowiązków rodzinnych,
- troszczył się o czystość środowiska naturalnego,
- szanował godność własną i drugiego człowieka,
- kierował się w życiu takimi zasadami jak: wolność, demokracja, sprawiedliwość, tolerancja,
- zachowywał tożsamość narodową i religijną.

II. Zadania wychowawcze.

Głównym celem wychowawczym naszego Ośrodka jest pomoc każdemu wychowankowi w jak najpełniejszym rozwoju jego osobowości, w przygotowaniu do aktywnego, odpowiedzialnego udziału w życiu społecznym przy uwzględnieniu ich indywidualnych możliwości wynikających ze stopnia i rodzaju niepełnosprawności.

Działalność wychowawcza opiera się na zasadzie spójności działań pomiędzy placówką, rodziną i wartościami z wychowawczego punktu widzenia elementami środowiska lokalnego.

Do zadań wychowawczych należy:

- Tworzenie warunków psychospołecznych niezbędnych do wielostronnego rozwoju wychowanków (łagodzenie napięć, częste nagradzanie, racjonalne kierowanie odpoczynkiem i wysiłkiem, tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu klasy, grupy, kształtowanie umiejętności nawiązywania bliskich kontaktów osobowych i więzi emocjonalnych).
- Zapewnienie warunków właściwej organizacji nauki, rozwijanie zainteresowań, kształtowanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiadomości, umożliwienie dostępu do literatury, czasopism, materiałów źródłowych, środków audiowizualnych i informatycznych itd.

- Tworzenie sytuacji wychowawczych sprzyjających rozwijaniu umiejętności współdziałania i współpracy, koleżeńskiego współżycia i przestrzegania ogólnie przyjętych norm postępowania.
- Zapewnienie pomocy wychowankom o znacznie zaniżonym poczuciu własnej wartości.
- Realizowanie działań kompensacyjnych zmierzających do wyrównania braków – proporcjonalne do możliwości indywidualnych, nasilenie aktywności nie zaburzonych funkcji u wychowanków.
- Przygotowanie wychowanków do uczestnictwa w kulturze i do właściwego gospodarowania czasem wolnym.
- Tworzenie sytuacji opiekuńczo – wychowawczych sprzyjających rozwijaniu samodzielności i samoobsługi wychowanków.
- Kształtowanie pozytywnego stosunku do szkoły, rodziny, drugiego człowieka i ojczyzny.
- Propagowanie edukacji prozdrowotnej jako formy zapobiegania uzależnieniom i przeciwdziałania niepożądanym i ryzykownym zachowaniom.

III. Wartości wychowawcze, do których osiągnięcia, poszanowania i przestrzegania powinni zmierzać wychowankowie.

- Prawda
- Piękno
- Rzetelna praca
- Systematyczność
- Odpowiedzialność
- Samodzielność jako wartości pozwalające w miarę możliwości wprowadzić wychowanków w samodzielne życie społeczne
- Koleżeństwo
- Przyjaźń
- Życzliwość wobec nauczycieli i kolegów
- Kultura bycia na co dzień jako wartości pozwalające żyć w szkolnej i internatowej wspólnocie
- Odwaga

IV. Powinności wychowawców klasowych i wychowawców w grupach wychowawczych w internacie.

Zadania nauczyciela i wychowawcy klasy:

1. Prowadzenie działań wspomagających wszechstronny rozwój wychowanka.
2. Kształtowanie dobrej atmosfery w pracy zespołu klasowego, grupy internatowej.
3. Współdziałanie ze wszystkimi nauczycielami i koordynowanie ich działań wychowawczych.
4. Utrzymywanie ścisłej współpracy z rodzicami i wspieranie ich w procesie wychowawczym.
5. Kreowanie sytuacji, w których dziecko aktywnie rozwija wszystkie sfery swej osobowości.
6. Wdrażanie ucznia do rozwiązywania problemów w sposób twórczy.
7. Pozytywne motywowanie uczniów do nauki i pracy nad sobą.
8. Dążenie do tego, aby być autorytetem, doradcą i przewodnikiem.
9. Bezwarunkowa akceptacja ucznia jako osobę, natomiast warunkowa akceptacja jego postępowania.

Zadania wychowawcy grupy wychowawczej w internacie.

1. Wspieranie uczniów w poszukiwaniu dalszej drogi ich rozwoju.
2. Inspirowanie i wzmacnianie współpracy z rodzicami.
3. Wspieranie rodziców w procesie wychowania.
4. Wdrażanie do samodzielności i odpowiedzialności.
5. Przygotowanie do aktywnego udziału w życiu społecznym.
6. Zapewnianie uczniom możliwości poznawania zasad rozwoju osobowego i życia społecznego.
7. Zapewnianie uczniom możliwości poznawania dziedzictwa kultury narodowej.
8. Kreowanie sytuacji, w których dziecko aktywnie rozwija wszystkie sfery swej osobowości.
9. Integrowanie grupy wychowawczej.
10. Pomoc w odkrywaniu godności człowieka.
11. Wdrażanie do samodzielności i odpowiedzialności.
12. Przygotowywanie do aktywnego udziału w życiu społecznym.
13. Zapewnianie uczniom poznawania zasad rozwoju osobowego i życia społecznego.
14. Zapewnianie uczniom poznawania dziedzictwa kultury narodowej.
15. Rozwiązywanie sytuacji konfliktowych pomiędzy uczniami lub uczniami a nauczycielami.

V. Zasady współpracy wychowawczej z rodzicami.

Współpraca z rodzicami rozpoczyna się przy przyjmowaniu dziecka do Ośrodka. Rodzice mają wówczas możliwość zapoznać się z ofertą wychowawczą Ośrodka.

Sposobem na zbliżenie do siebie środowiska szkolnego i domowego ucznia jest:

- organizowanie zebrań rodziców
- tworzenie grupy wsparcia dla rodziców w skład której wchodzi rodzice oraz specjaliści: nauczyciel, psycholog, logopeda, pedagog pracujący z dzieckiem.
- indywidualne konsultacje w zakresie:
  - a) wsparcia psychicznego,
  - b) pomocy w wyborze specjalistycznej opieki,
  - c) pomocy w konkretnych sytuacjach życiowych
- angażowanie rodziców do współuczestniczenia w organizacji okolicznościowych imprez w Ośrodku.

VI. Obyczaje i tradycje.

Stale uroczystości o charakterze wychowawczym i kulturalnym:

UROCZYSTOŚĆ	ZADANIE WYCHOWAWCZE
Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego	<ul style="list-style-type: none"> • godne zachowanie podczas uroczystości, odświętny ubiór, • świadomość rzetelnej nauki i pracy nad sobą, • poczucie wspólnoty społeczności ośrodkowej, • identyfikacja z wymogami szkolnymi, • budowanie więzi wewnątrzośrodkowej, • przyjęcie nowych uczniów w poczet społeczności szkolnej, • umacnianie poczucia bezpieczeństwa.
Dzień Edukacji Narodowej	<ul style="list-style-type: none"> • umacnianie więzi między członkami społeczności ośrodka, • pokazanie różnych form podziękowania za trud nauki i wychowania wobec wszystkich pracowników ośrodka, • ukazanie roli i znaczenia nauki w życiu każdego człowieka,

Andrzejki	<ul style="list-style-type: none"> • uczenie odpowiedzialności za przygotowanie imprezy • ukazanie możliwości dobrej zabawy.
Mikołajki	<ul style="list-style-type: none"> • umacnianie więzi z kolegami i pracownikami ośrodka • nabywanie umiejętności rozróżniania i pielęgnowania uczuć koleżeństwa, przyjaźni i miłości • ukazywanie różnych możliwości zabawy i rozrywki
Wigilia	<ul style="list-style-type: none"> • umacnianie więzi z kolegami i nauczycielami, wychowawcami oraz pracownikami ośrodka, • rozwój samodzielności i budzenie inicjatywy w trakcie przygotowań do spotkania, godne zachowanie się podczas uroczystości, • odświętny ubiór, odnoszenie się z przyjaźnią, postawa przebaczenia, • gotowość do pomocy w przygotowaniu Wigilii rodzinnej
Pierwszy Dzień Wiosny	<ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie umiejętności organizowania imprez, planowania ich przebiegu, • integracja społeczności ośrodkowej, • ukazanie różnych możliwości zabawy i rozrywki, • podkreślenie wagi poszanowania przyrody,
Święto Konstytucji 3 maja	<ul style="list-style-type: none"> • świadome uczestnictwo w obchodach święta na terenie ośrodka i miasta, • wyrabianie szacunku dla symboli narodowych
Dzień Matki	<ul style="list-style-type: none"> • umacnianie uczucia miłości dziecka do matki • nabywanie umiejętności przygotowania spotkania towarzyskiego, • kształtowanie wrażliwości estetycznych podczas wykonywania dekoracji i upominków.
Dzień Dziecka	<ul style="list-style-type: none"> • uczestnictwo w imprezach sportowo - rekreacyjnych i zabawach , • utrwalenie zasady fair play podczas zawodów, • przypomnienie treści Karty Praw Dziecka ONZ, • poznanie instytucji pomocy dzieciom.

Urodziny wychowanków

- rozwijanie umiejętności organizowania imprez,
- integracja społeczności ośrodka,
- ukazanie różnych możliwości zabawy i rozrywki,
- kształtowanie wrażliwości estetycznych podczas wykonywania dekoracji i upominków.

VII. Wizja absolwenta.

Absolwent naszej placówki w miarę swoich możliwości, w zależności od indywidualnych predyspozycji psychofizycznych jest:

- samodzielny, zaradny, komunikatywny, to oznacza, że:
  - umie porozumiewać się z otoczeniem ,
  - zna źródła zaspokajania swoich zainteresowań i ciekawości oraz umie z nich korzystać,
  - jest zaradny w życiu codziennym w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych .
- odpowiedzialny i obowiązkowy to oznacza, że:
  - rozumie potrzebę ponoszenia konsekwencji swoich działań,
  - działając w grupie poczuwa się do współodpowiedzialności za efekty jej działalności,
  - uczciwy , prawy, to oznacza, że :
    - szanuje własność prywatną i społeczną,
    - rozróżnia dobro i zło, żyje w swoim środowisku zgodnie z zasadami powszechnie przyjętymi,
- rozważny, to oznacza, że :
  - dba o zdrowie i bezpieczeństwo,
  - zna zagrożenia związane z życiem w swoim środowisku i modyfikuje swoje zachowania w ich przewidywaniu,
- kulturalny, taktowny, wrażliwy to oznacza, że :
  - zachowuje się zgodnie z przyjętymi zasadami i normami,
  - wyraża swoje emocje bez wulgaryzmów,
  - uczestniczy w różnych formach życia społecznego,
  - jest otwarty na potrzeby innych ludzi, na krzywdę i cierpienie.

Rozdział VIII Ramowa tematyka działań wychowawczych.

- **w klasach I – III szkoły podstawowej,**
- **w klasach IV – VI szkoły podstawowej,**
- **w klasach I – III gimnazjum,**
- **w klasach I – III szkoły przysposabiającej do pracy.**

PROGRAM WYCHOWAWCZY - PIERWSZY ETAP EDUKACYJNY KLASY 0 - III SZKOŁY PODSTAWOWEJ SPECJALNEJ

Cele edukacyjne:

1. Wszechstronne poznanie dzieci ich potrzeb w środowisku rodzinnym i szkolnym.

- Zaznajomienie się z wynikami badań, a w szczególności z materiałami stanowiącymi podstawy do zakwalifikowania dzieci do szkoły specjalnej.
- Zapoznanie się z warunkami życia dzieci oraz przebiegiem ich rozwoju poczynając od okresu życia płodowego.
- Obserwacja zachowań dzieci na lekcjach, zajęciach pozalekcyjnych, w czasie przerw, wycieczek oraz w czasie pobytu w domach rodzinnych.
- Indywidualne rozmowy z uczniami oraz wywiady w domach rodzinnych dzieci w celu poznania warunków materialno- bytowych rodzin, ich struktur, właściwości psychicznych rodziców oraz procesów wychowawczych przez nich realizowanych.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Pedagog

2. Wdrażanie do życia w społeczności uczniowskiej.

- Organizowanie i udział w uroczystościach i apelach szkolnych.
- Omówienie regulaminu szkoły oraz redagowanie klasowego regulaminu.
- Dbanie o wystrój klasy.
- Wdrażanie uczniów do systematycznego uczęszczania do szkoły.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Dyrektor, Pedagog

3. Kształtowanie postaw społecznych.

- Wdrażanie do postępowania zgodnie z kodeksem ucznia.
- Wyrabianie nawyku poszanowania dla własności osobistej i społecznej oraz pracy własnej i innych ludzi.

- Dbanie o prawidłowe stosunki między uczniami w klasie oraz uczniami z innych klas.
- Kształtowanie u uczniów prawdomówności, szacunku dla rówieśników i dorosłych, grzeczności, życzliwości, chęci niesienia pomocy, odpowiedzialności i punktualności.
- Codzienna ocena postępowania uczniów.
- Upowszechnianie zwyczaju składania życzeń z różnych okazji.
- .Upowszechnianie wśród uczniów posługiwania się zwrotami grzecznościowymi

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Pedagog

4. Troska o prawidłowy rozwój umysłowy uczniów.

- Indywidualizacja wymagań w stosunku do uczniów o różnych poziomach rozwoju psychoruchowego.
- Aktywizowanie uczniów w czasie zajęć lekcyjnych.
- Systematyczne uczęszczanie uczniów na zajęcia rewalidacyjne.
- Stały kontakt z pedagogiem szkolnym oraz nauczycielami rewalidacji indywidualnej.
- Stosowanie odpowiedniego systemu motywacyjnego

Odpowiedzialni: Wychowawcy, nauczyciele rewalidacji, Pedagog

5. Edukacja czytelnicza i medialna

- Dobór programów telewizyjnych
- Dobór programów multimedialnych adekwatnie do wieku uczniów.
- Udział w uroczystościach i imprezach klasowych i szkolnych.
- Udział w spektaklach teatralnych i seansach filmowych.
- .Integracja ze środowiskiem lokalnym poprzez udział w wycieczkach.
- Kształtowanie nawyku kulturalnego zachowania się.

Odpowiedzialni: Wychowawcy

6. Edukacja prozdrowotna.

- Stały kontakt z pielęgniarką szkolną
- Wdrażanie uczniów do dbania o higienę osobistą i estetykę wyglądu, miejsca pracy, klasy.
- Przeprowadzanie regularnego sprawdzania czystości
- Wdrażanie uczniów do korzystania z urządzeń sanitarnych.
- Regularne stosowanie śródlekyjnych ćwiczeń gimnastycznych
- Nauka bezpiecznego zachowania się na terenie szkoły (w klasie, korytarzu, na boisku
- Właściwe zaplanowanie zajęć w ciągu dnia i tygodnia zgodnie z zasadami higieny szkolnej
- Zwrócenie szczególnej uwagi na uczniów z wadami fizycznymi.
- Przypominanie dzieciom i rodzicom o obowiązku zachowania bezpieczeństwa podczas ferii zimowych i wakacji.
- Rozmowy z rodzicami na temat: rozkład dnia ucznia, rola drugiego śniadania, motywacja i konsekwencja, atmosfera rodzinna, pomoc dzieciom w nauce, potrzeby psychiczne dziecka z upośledzeniem umysłowym.
- Wdrażanie do bezpiecznego korzystania z Internetu – zagrożenia niesione przez sieć.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Pielęgniarka, Rodzice, Sanepid

7. Edukacja ekologiczna

- Opieka nad roślinami i zwierzętami w klasie
- Zapoznanie dzieci z rolą ochrony przyrody.
- Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska naturalnego.

- Omawianie wpływu codziennych czynności, zachowań w domu, szkole, pracy na stan środowiska.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, sanepid, Nadleśnictwo

8. Prace na rzecz szkoły i środowiska

1. Wdrażanie do utrzymywania ładu i porządku. 2. Dbanie o podręczniki, zeszyty i przybory szkolne. 3. Troska o estetykę klasy. 4. Dbanie o porządek w wyznaczonym miejscu w szkole. 5. Dokarmianie ptaków w czasie zimy. 6. Wdrażanie dzieci do pomocy rodzicom w pracach domowych.

Osoby odpowiedzialne: wychowawcy, rodzice

9. Wychowanie komunikacyjne.

1. Zapoznanie uczniów z podstawowymi zasadami ruchu drogowego. 2. Zwrócenie uwagi uczniów na zachowanie bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły. 3. Zwracanie uwagi na bezpieczne korzystanie z ulic w czasie poruszania się po mieście, w czasie wycieczek związanych z tematem lekcji.

Osoby odpowiedzialne; wychowawcy, rodzice

10. Współpraca z rodzicami.

1. Regularne spotkania z rodzicami. 2. Indywidualne rozmowy z rodzicami zmierzające do lepszego poznania dziecka, jego warunków bytowych i środowiska. 3. Zapraszanie rodziców na pogadanki. 4. Udział rodziców w uroczystościach i imprezach szkolnych. 5. Pomoc rodziców w czasie wycieczek. 6. Pomoc rodzicom w wyborze literatury dotyczącej wychowania dziecka.

Osoby odpowiedzialne: Wychowawcy ,Pedagog

11 Organizowanie pomocy dla dzieci z rodzin wielodzietnych i niepełnych.

- Poznanie sytuacji materialno – bytowej dzieci. 2. Bezpłatne lub częściowe płatne wyżywienie dla dzieci z rodzin wielodzietnych lub ubogich. 3. Pobyt w świetlicy dzieci, których rodzice pracują. 4. Objęcie opieką resocjalizacyjną uczniów z rodzin zagrożonych przez alkoholizm, przestępczych.

Osoby odpowiedzialne: Wychowawcy, Pedagog

PROGRAM WYCHOWAWCZY - DRUGI ETAP EDUKACYJNY KLASY IV-VI

1. Poznanie potrzeb dziecka i ich zabezpieczenie.

- Poznanie środowiska rodzinnego dzieci.
- Indywidualne rozmowy z uczniami oraz wywiady w domach rodzinnych dzieci w celu poznania warunków materialno-bytowych rodzin, ich struktur, właściwości psychicznych rodziców oraz procesów wychowawczych przez nich realizowanych
- Określenie wad fizycznych i psychicznych – skierowanie do specjalistów.
- Objęcie dzieci opieką świetlicy i dożywiania.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Pedagog, nauczyciele

2. Usprawnianie funkcji psychicznych i fizycznych.

- Stosowanie szeroko pojętej indywidualizacji.
- Analiza trudności wychowawczych.
- Stały kontakt z nauczycielami przedmiotowymi.
- Współpraca z domem rodzinnym.
- Współpraca ze specjalistami
- Skuteczne motywowanie uczniów, nagradzanie podjętego wysiłku.

Odpowiedzialni: Nauczyciel, wychowawcy , Dyrekcja, Nauczyciele

3. Kształtowanie postaw patriotycznych, postaw społecznych i postaw moralnych,

- Kształtowanie szacunku dla symboli narodowych.
- Poznanie ziemi ojczystej (wycieczki, film).
- Kształtowanie szacunku dla mienia społecznego.
- Poszanowanie cudzej własności.
- Potępienie wandalizmu i arogancji.

- Potępienie zachowań niewłaściwych i niezgodnych z zasadami życia społecznego.
- Kształtowanie i nagradzanie pozytywnych zachowań społecznych
- Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za swoje czyny.
- Poszanowanie godności ludzkiej – życia i zdrowia człowieka.
- Kształtowanie wrażliwości na problemy ludzi chorych.
- Kształtowanie tolerancji dla ludzi innych narodowości.
- Kształtowanie umiejętności kulturalnego i uprzejmego zachowania się.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, nauczyciele, pedagog

4 . Udział w życiu kulturalnym

- Udział w uroczystościach szkolnych.
- Udział w uroczystościach miejskich.
- Organizowanie imprez klasowych (wigilia, andrzejki, mikołajki, urodziny, dzień dziecka).
- Dobór programów telewizyjnych.
- Dobór programów multimedialnych adekwatnie do wieku uczniów.
- Bezpieczne korzystanie z Internetu.
- Udział w spektaklach teatralnych i seansach filmowych.
- Integracja ze środowiskiem lokalnym poprzez udział w wycieczkach. 1
- Kształtowanie nawyku kulturalnego zachowania się

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Nauczyciele, Dyrekcja, Rodzice

5 . Wychowanie zdrowotne.

- Zwrócenie uwagi na higienę osobistą uczniów.
- Wyrabianie prawidłowych nawyków żywieniowych

- Utrzymywanie stałego kontaktu z lekarzem, stomatologiem i pielęgniarką. 4
- Zapobieganie chorobom zakaźnym.
- Zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo uczniów w czasie wolnym.
- . Uświadamianie uczniom skutków narkomanii, alkoholizmu i palenia papierosów-udział w programie „Trzymaj formę”
- Wdrażanie do przestrzegania zasad higieny podczas pracy umysłowej
- Korygowanie wad postawy uczniów,
- Nabywanie przez uczniów podstawowej wiedzy dotyczącej dojrzewania i rozrodu człowieka.
- Zwrócenie uwagi i utrwalanie szacunku między dziewczynkami i chłopcami.
- Wdrażanie do bezpiecznego korzystania z Internetu – zagrożenia niesione przez sieć.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, pielęgniarka, nauczyciele, Sanepid

6. Wychowanie komunikacyjne.

- Utrwalanie podstawowych przepisów i zasad ruchu drogowego.
- Zwrócenie uwagi na zachowanie bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły.

Odpowiedzialni: Nauczyciele, Wychowawcy

7. Wychowanie ekologiczne

- Uświadamianie o konieczności ochrony środowiska.
- Zapoznanie uczniów z działaniami na rzecz ochrony środowiska np. segregowanie odpadów, oszczędzanie wody, energii
- Udział uczniów w akcjach „sprzątanie świata”.
- Obchody Międzynarodowego Dnia Ziemi.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, nauczyciele

8. Kształtowanie pozytywnych uczuć rodzinnych.

- Zapoznanie uczniów z Deklaracją Praw Dziecka.
- Przeciwdziałanie maltretowaniu i wykorzystaniu seksualnemu dzieci.
- Uświadomienie uczniom praw i obowiązków członków rodziny
- Pogłębianie uczuć rodzinnych.
- Okazywanie szacunku członkom rodziny.

Odpowiedzialni: Wychowawcy , Pedagog, Nauczyciele

9. Przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu.

- Współdziałanie z pedagogiem szkolnym, kuratorami, policją, sądem.
- Walka z nałogami.
- .Przydział funkcji w klasie i szkole jako środek resocjalizacji.
- Odpowiednie stosowanie pochwał i kar.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Nauczyciele, Dyrekcja, Rodzice

10. Współpraca z rodzicami.

- Regularne spotkania z rodzicami.
- Indywidualne rozmowy z rodzicami zmierzające do lepszego poznania dziecka, jego warunków bytowych i środowiska.
- .Zapraszanie rodziców na pogadanki.
- Udział rodziców w uroczystościach, apelach i imprezach szkolnych.
- .Pomoc rodziców w czasie wycieczek.
- Pomoc rodzicom w wyborze literatury dotyczącej wychowania dziecka.
- Angażowania rodziców w działania dotyczące profilaktyki i ochrony zdrowia.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Rodzice

PROGRAM WYCHOWAWCZY - TRZECI ETAP EDUKACYJNY KLASY I - III GIMNAZJUM

1. Analiza środowiska ucznia pod względem jego potrzeb, oczekiwań rodziców na miarę możliwości szkoły

- Rozpoznanie potrzeb ucznia na podstawie jego dokumentów, rozmów, wywiadów, spotkań z rodzicami.
- Zabezpieczenie opieki socjalnej, pedagogicznej, psychologicznej resocjalizacyjnej i rewalidacyjnej.
- Rozpoznanie zainteresowań uczniów i wymogów rodziców.
- Określenie dysfunkcji psychicznych i fizycznych uczniów, oraz skierowanie do specjalistów (pedagog, gimnastyka korekcyjna, logopedia, zajęcia rewalidacyjne).

Odpowiedzialni: wychowawca , pedagog, , nauczyciele, specjaliści

2. Kształtowanie sylwetki i wizerunku ucznia:

A. jako jednostki (elementy edukacji filozoficznej)

B. jako członka społeczeństwa

C. jako Polaka

D. jako Europejczyka (edukacja europejska)

- Rozwijanie osobowości ucznia: - postawy krytycznej, - postawy autokrytycznej, - nazywania i wyrażania uczuć i emocji, - samodzielności i zaradności, - wrażliwości na ludzi i zwierzęta, - umiejętności dokonywania wyborów, - ponoszenia konsekwencji za swoje czyny, - przyjaźń i życzliwość jako cechy pozytywne, - asertywność jako obrona przed złem,
- Samorządność klasowa i szkolna – udział w życiu klasy i szkoły, reprezentowanie na imprezach miejskich . .

- Pomoc koleżeńska i wzajemny szacunek.
- Wartość rodziny – potrzeby, prawa i obowiązki członków rodziny.
- Podejmowanie i udział w akcjach kulturalnych i sportowych.
- Współdziałanie w ramach profilaktyki niedostosowania społecznego z kuratorem, policją, pedagogiem.
- Zajęcia psychoterapeutyczne – więzi, integracja w grupie, obrona przed agresją, uczucia, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
- Życie kulturalne – teatr, kino, wystawy,
- Pobudzanie do tworzenia planów przyszłościowych.
- Utrwalanie szacunku dla symboli narodowych.
- Zapoznanie z tradycją polską i jej wyjątkowością.
- Zapoznanie z kulturą regionu i kraju poprzez bliższe i dalsze wycieczki.
- . Poznanie kultur i tradycji różnych państw Europy.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Pedagog, Nauczyciele

3. Edukacja prozdrowotna

- Utrzymywanie stałego kontaktu z lekarzem, stomatologiem, pielęgniarką, oraz wyrabianie umiejętności korzystania z pomocy medycznej .
- Kształtowanie nawyków higienicznych.
- Dbłość o higienę żywienia (piramida żywieniowa)
- Umiejętność właściwej organizacji pracy umysłowej i wypoczynku.
- Zapobieganie uzależnieniom i walka z nałogami.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, Pielęgniarka, Sanepid

4. Edukacja czytelnicza i medialna

- Kształtowanie zainteresowań czytelniczych i wyrabianie umiejętności korzystania z biblioteki

- Higiena pracy z książką i środkami medialnymi.
- Muzyka i plastyka jako terapia w pracy zbiorowej.
- Komputer jako pomoc w zdobywaniu wiedzy.
- Wdrażanie do bezpiecznego korzystania z Internetu – zagrożenia niesione przez sieć.

Odpowiedzialni: Nauczyciele, wychowawcy

5. Edukacja ekologiczna

- Ukazanie zależności stanów środowiska od działalności człowieka poprzez: - udział w akcjach sprzątanie świata, - utrzymywanie czystości najbliższego otoczenia – zapobieganie dewastacji na terenie szkoły.
- Czytanie czasopism ekologicznych.
- Zapoznanie z instytucjami działającymi na rzecz środowiska.
- Udział w konkursach ekologicznych.
- Przedstawienie zagrożeń dla środowiska naturalnego i sposoby przeciwstawiania się.

Odpowiedzialni: Nauczyciele, wychowawcy, Sanepid

6. Obrona cywilna

- Przekazanie uczniom wiedzy o zasadach zachowania się w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia.
- Wykształcenie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia: - alarmy szkolne – droga ewakuacji, - kształcenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
- Zapoznanie z głównymi zadaniami i organizacjami sił i środków obrony cywilnej.
- Zasady zachowania się w czasie katastrof kolejowych i drogowych.

Odpowiedzialni: nauczyciele, wychowawcy

7. Wychowanie komunikacyjne

- Kontynuacja znajomości przepisów kodeksu ruchu drogowego
- Wyrabianie umiejętności bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji miejskiej, oraz poruszania się w ruchu drogowym.

Odpowiedzialni: Nauczyciele, wychowawcy

8.. Współpraca z rodzicami.

- Regularne spotkania z rodzicami.
- Indywidualne rozmowy z rodzicami zmierzające do lepszego poznania dziecka, jego warunków bytowych i środowiska.
- Zapraszanie rodziców na pogadanki.
- Udział rodziców w uroczystościach, apelach i imprezach szkolnych.
- Pomoc rodzicom w wyborze zawodu ich dziecka.
- Angażowania rodziców w działania dotyczące profilaktyki i ochrony zdrowia.

Odpowiedzialni: Wychowawcy, rodzice, nauczyciele

PROGRAM WYCHOWAWCZY SZKOŁY PRZYSPOSABIAJĄCEJ DO PRACY KLASY I – III

1. Analiza środowiska ucznia pod względem jego potrzeb i możliwości.

- Rozpoznanie potrzeb uczniów na podstawie jego dokumentów, rozmów, wywiadów, spotkań z rodzicami.
- Zabezpieczenie opieki socjalnej pedagogicznej, psychologicznej i rewalidacyjnej.
- Rozpoznawanie zainteresowań uczniów.
- Określenia dysfunkcji psychicznych i fizycznych uczniów i kierowanie do specjalistów (pedagog, gimnastyka korekcyjna, logopedia, zajęcia rewalidacyjne)

Odpowiedzialni: wychowawca, pedagog, nauczyciele, specjaliści

2. Współpraca z domem rodzinnym ucznia.

- Zapoznanie rodziców z systemem oceniania opisowego przedmiotów ogólnokształcących, wychowania fizycznego i przysposobienia do pracy i oceniania uczniów w ocenianiu bieżącym.
- Zapoznanie rodziców z programami nauczania i Indywidualnymi Programami edukacyjno – Terapeutycznymi.
- Aktywizowanie rodziców do współpracy ze szkołą: udział rodziców w organizowaniu imprez szkolnych.
- Organizowanie zebrań z rodzicami i bieżące informowanie o problemach wychowawczych.
- Wspólne wypracowywanie oddziaływań wychowawczych na dziecko w celu jego rozwoju osobowości i społecznego .

Odpowiedzialni: Wychowawca, Nauczyciele, Pedagog

3. Kształtowanie sylwetki i wizerunku

- Rozwijanie osobowości ucznia:
  - postawy krytycznej ucznia:

A. jako jednostki (elementy edukacji filozoficznej)

B. jako jednostki członka rodziny

C. jako członka społeczeństwa

D. jako Polaka

E. jako Europejczyka (edukacja europejska)

- postawy autokrytycznej, - nazywania i wyrażania uczuć i emocji, - samodzielność i zaradność, - wrażliwość na ludzi i zwierzęta, - umiejętności dokonywania wyborów, - ponoszenia konsekwencji za swoje czyny, - przyjaźń i życzliwość jako cechy pozytywne, - asertywność jako obrona przed złem.

- Zapoznanie z funkcjami rodziny z prawami i obowiązkami członków rodziny. - rola wartości społecznych, moralnych i religijnych w życiu rodziny, - przygotowanie uczniów do wykonywania czynności domowych: gotowanie, sprzątanie, prasowanie, zakupy. - rodzina kultywująca tradycje i święta, - hierarchia wartości w rodzinie, Umiejętność zauważania problemu przemocy, kształtowanie otwartości i umiejętności zwracania się z prośbą o pomoc w sytuacjach kryzysowych, Rozmowy na temat „Zły dotyk”.
- Samorządność szkolna i klasowa – udział w życiu klasy, szkoły, udział w imprezach miejskich, szkolnych i międzyszkolnych. - pomoc koleżeńska i wzajemny szacunek, - relacje rówieśnicze i relacje między dziewczętami i chłopcami, - umiejętność komunikacji - wartość rodziny - potrzeby, prawa i obowiązki członków rodziny, - udział w akcjach kulturalnych i sportowych, -wszechstronny udział w życiu kulturalno – medialnym – teatr, kino, wystawy.
- Rozwijanie maksymalnej samodzielności ucznia jako członka społeczeństwa - korzystanie z placówek publicznych: sklepy, poczta, bank, kino, teatr, muzea, , - kiedy korzystamy z pomocy policji, straży pożarnej - wybory samorządowe.
- Uświadomienie konsekwencji prawnych upublicznienia wizerunku.
- Utrwalenie szacunku dla symboli narodowych - zapoznanie z tradycją polską i jej wyjątkowością, - zapoznanie z kulturą regionu i kraju poprzez wycieczki.

- Poznanie kultur i tradycji różnych państw Europy.

4. Edukacja prozdrowotna

- Kształcenie umiejętności korzystania z usług służby zdrowia (przychodnie, poradnie).
- Utrzymanie stałego kontaktu z lekarzem, stomatologiem, pielęgniarką oraz wyrabianie umiejętności korzystania z pomocy medycznej.
- Kształtowanie nawyków higienicznych.
- Dbłość o higienę żywienia (przygotowania posiłków)
- Umiejętność właściwej organizacji pracy umysłowej i wypoczynku.
- Przestrzeganie przepisów bhp podczas zajęć z przysposobienia do pracy.
- Zapobieganie uzależnieniom i walka z nałogami.

Odpowiedzialni: Wychowawca, pielęgniarka, Nauczyciele

5. Edukacja czytelnicza i medialna

- Kształtowanie zainteresowań czytelniczych i wyrabianie umiejętności korzystania z biblioteki publicznej, albumów, encyklopedii, słowników i czasopism.
- Higiena pracy z książką i środkami medialnymi.
- Wykorzystywanie nowoczesnych form przekazu informacji – Internet..
- Problem utożsamiania się z negatywnymi bohaterami filmowymi.
- Krytyczny dobór programów telewizyjnych.
- Uświadomienie zagrożeń płynących z bezkrytycznego korzystania z masmediów.
- Wdrażanie do bezpiecznego korzystania z Internetu – zagrożenia niesione przez sieć.

Odpowiedzialni: Wychowawca Nauczyciele, Pedagog

6. Edukacja ekologiczna

- Kształtowanie właściwego stosunku do przyrody.
- Przykłady pozytywnego i negatywnego oddziaływania człowieka na środowisko.
- Tereny i obiekty przyrody chronione w najbliższym otoczeniu. Zasady zachowania na obszarach chronionych.
- Przykłady działań człowieka na rzecz zachowania naturalnego środowiska.
- Kształtowanie prawidłowego stosunku do zwierząt.
- Ukazanie zależności stanu środowiska do działalności człowieka przez:
  - umiejętną segregację śmieci, - udział w akcji „sprzątanie świata” - utrzymanie czystości najbliższego otoczenia – zapobieganie dewastacji na terenie szkoły.

Odpowiedzialni: wychowawca, nauczyciele

7. Obrona cywilna

- Przekazanie uczniom wiedzy o zasadach zachowania w sytuacjach zagrożeniach życia i zdrowia.
- Pierwsza pomoc przedlekarska

Odpowiedzialni: nauczyciele, wychowawcy

8. Wychowanie komunikacyjne

- Bezpieczne poruszanie się w ruchu ulicznym.
- Zasady korzystania ze środków komunikacji miejskiej oraz transportu publicznego: - prawa i obowiązki pasażerów, - kultura zachowania w środkach komunikacji miejskiej
- Korzystanie z informacji komunikacyjnej – odczytywanie tablic informacyjnych, rozkładów jazdy, planów miasta.
- Poszanowanie urządzeń infrastruktury komunikacyjnej.

- Zasady zachowania się w sytuacji uczeń świadkiem wypadku drogowego.

Odpowiedzialni: Nauczyciele, wychowawcy,

Ewaluacja.

Na każdym etapie realizacji programu wychowawczego należy szukać odpowiedzi na pytanie: czy i jak podjęte działania wpłynęły na uczniów, ich wiedzę, umiejętności i postawy? Czy osiągamy założone cele programu? Odpowiedzi na te pytania, nie są łatwe, bowiem pamiętać należy, że postawy człowieka kształtują się przez całe życie, a w okresie dojrzewania na postawy młodzieży wpływa wiele czynników. Monitorowanie i ewaluacja polega na uzyskiwaniu informacji zwrotnych podczas regularnych spotkań Rady Pedagogicznej uzyskanych od wychowawców i nauczycieli.

Sprawdzonym źródłem informacji do ewaluacji procesu będą:

- dyskusje z nauczycielami na forum rady pedagogicznej
- obserwacje pracy nauczyciela z dziećmi
- dyskusje z uczniami i rodzicami
- przeprowadzenie ankiet wśród rodziców i uczniów
- hospitacje uroczystości i apeli szkolnych
- udział uczniów w różnego rodzaju imprezach na terenie szkoły i poza nią
- analiza trudnych przypadków wychowawczych, podejmowanych działań zaradczych i postępów w tym zakresie
- analiza wytworów pracy uczniów
- rozmowy i wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami
- podsumowania udziału uczniów w konkursach, turniejach, itp.
- obserwacja zachowań w różnych sytuacjach typowych i nowych

W związku z tym planowane zadania są uzupełniane, często poszerzane o sprawy wynikające z bieżących wydarzeń.

Metody pracy:

- rozmowy
- dyskusje,
- pogadanki, burze mózgów
- odgrywanie ról, scenek
- treningi umiejętności
- twórczość plastyczna i artystyczna dzieci
- warsztaty
- wycieczki
- konkursy, rebusy

Formy pracy:

- praca w zespołach zadaniowych
- praca w grupach
- praca indywidualna

Uwagi końcowe.

Program wychowawczy Ośrodka Szkolno – Wychowawczego TPD obejmuje Szkołę Podstawową Specjalną, Gimnazjum Specjalne, Szkołę Przystosabiającą do Pracy. Dokument został zatwierdzony przez Radę pedagogiczną dnia.....2013 roku.